

תורת
הקרבנות

לימוד קדשים בעיון אליבא דהלכתא

תורת הקרבנות

גליון חודשי ללומדי סדר קדשים אליבא דהלכתא

יו"ל ע"י מכון "תורת הקרבנות" בנשיאות הרבנים הגאונים :

רבי ברוך שמואל הכהן דויטש, רבי דוד כהן, רבי חיים מאיר הלוי שטיינברג, רבי נתן הכהן קופשיץ שליט"א

בגליון:

בדיקה ועיון מחציצה
בלבישת בגדי כהונה

בטעם הקדמת חטאת לעולה

חיוב נשים בבגדי כהונה

ביטול עולין בפסולים שלא ירדו

קדימה באכילת זבח ומנחה

פרטים בדיני הפרשת
כז"ג קודם יוה"כ

תמיהה בענין אמירת
פתיחת המזמור בשיר של יום

הלימוד מהכונתיו של דוד
המלך לבגדי כהונה

עיונים בהלכה

הרה"ג רבי שמואל קונשטט שליט"א

בדיקה ועיון מחציצה בלבישת בגדי כהונה

לי"ע האם כשהכהנים לובשים בגדי כהונה צריכים לעיין קודם לכן בגופם שמא יש בו חציצה, וחציצה היא פוסלת בבגדי כהונה כמו שאמרו בגמ' בזבחים דף יט. דכינה מתה חוצצת וכן עפר או נימא, ודרשו לה מקרא דילבש על בשרו שלא יהא דבר חוצץ בינו לבשרו.

ולכאורה כיון דחציצה פוסלת חייב לעיין מן התורה בגופו לבדוק שאין עליו שום חציצה, וכמו שאמרו בב"ק דף פב. שהקשו שם על תקנת עזרא שתהא אשה חופפת וטובלת, דאורייתא היא דתניא ורחץ את בשרו במים שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים וכו', ומשני דאורייתא לעיוני דלמא מקטר אי נמי מאוס מידי משום חציצה, ואתא איהו ותיקן חפיפה, עכ"ל הגמ'. וא"כ הדין נותן דגם לכהן אסור לעבוד עד שיעיין בכל גופו אם יש עליו חציצה הפוסלת.

וכן יש לדון לענין תקנת עזרא דחפיפה אם שייך כאן, שמא יש לו איזה קשר בשערות ראשו דגם בשער ראשו פוסל חציצה כדאיתא שם בזבחים. ואולי תקנת חפיפה לא שייך בכהנים כמו שהביאו התוס' בנדה דף סו: מירושלמי בפסחים דכהנת אינה חופפת וסורקת שכיון שתדירה בטבילה לא החמירו עליה, ורק בנדה כהנת חייבו כדי שלא תחלוק בין נדה לנדה, וא"כ הכא נמי בכהן שטובל בכל יום לעבודתו במקדש אין צריך חפיפה, אבל מ"מ הא עיון צריכה, וא"כ גם בכהן יצטרך עיון.

המשך בעמוד הבא

כנס לליבון ובירור עבודות הקרבן

לאור ההתעוררות הגדולה ללימוד קדשים להלכה, והצורך להתכונן לעבודת הקרבנות בבית המקדש שיבנה במהרה בימינו, יתקיים בס"ד כנס מיוחד לכהנים לויים וישראלים, בו יודגמו למעשה עבודות הקרבן המנויות להלן:

סמיכה, שחיטה, הולכה, קבלה, זריקת דם חטאת, הפשט ניתוח והדחה בעולה,

הוצאת האימורין בשאר הקרבנות, תנופת חזה ושוק בשלמים והולכת איברים לכבש.

עבודות הקרבן יבוארו ע"י הגאון רבי ישראל הכהן אייזנבלאט שליט"א ראש כולל "ישיבת הכהנים" ירושלים.

הכנס יתקיים ביום ו' לפרשת פינחס כ' תמוז תשע"ג בשעה 9.30 - 1.30 בבוקר.

מחיר הכניסה לכיסוי ההוצאות: 30 ש"ח. לקבלת דפי פירוט על סדר העבודות ולפרטים נוספים,

נא ליצור קשר בטל' - 03-6189607, או להשאיר הודעה בטל' - 050-4134645.

בברכת התורה

מכון "תורת הקרבנות"

המשך מעמוד קודם

בבגדי חול, אע"ג דמסתמא טבלו קודם לכן, שהרי הפיס היה בקודש ואין אדם נכנס לעזרה עד שיטבול, ולשיטת רש"י ותוס' הוא אפילו שלא לצורך עבודה.

ובאמת שגם באופן שכבר לבש בגדי קודש סמוך לטבילה, מ"מ לכאורה יש לו לחוש שבמשך היום נזדמן לו איזה דבר חוצץ על בשרו ויתחייב לעיין שם מפעם לפעם, דהרי לענין עיון קודם טבילה הביא בתשו' הגרעק"א ז"ל במהדו"ק סי' ס"ג דדעת הר"ן בשבועות דעיון סמוך לטבילה מעכב, ולא מהני העיון שעיניה קודם לכן אם אינו סמוך לטבילה, וא"כ הכא נמי לענין לבישת בגדי כהונה שהחציצה פוסלת בכל זמן שהיא נמצאת ואינו תלוי בשעת לבישה, י"ל שמזמן לזמן במשך היום יצטרך לעיין, וצ"ע בכל זה.

ואולי יש לומר דכל מה שחייב בעיון קודם הטבילה הוא רק בטמא שבא לטבול דיש לו חזקת טומאה, ואתה בא לטהרו ע"י טבילתו, ולכן אנו חוששים דלמא יש עליו חציצה ואין אנו מוציאים אותו מחזקת טומאתו אלא א"כ עיין, אבל כאן שאין לו חזקת טומאה, מספק אין אנו חוששים שמא יש עליו חציצה הפוסלת אותו מעבודה. אך צ"ע בסברא זו דגם כאן אפשר לומר דכל זמן שלא לבש הבגדים אין יכול לעבוד, ואנו מסופקים אם לבשם כדין דאם יש עליו חציצה נמצא שלא לבש הבגדים כדינו, וצ"ע.

עוד יתכן לומר דכיון דתנן ביומא דף ל. דאין אדם נכנס לעזרה ואפילו טהור עד שיטבול, א"כ בלא"ה חייב הכהן לעיין קודם טבילתו אם יש עליו חציצה, ותו אין צריך לעיין קודם הליבישה, שהרי כבר עיין קודם הטבילה, אמנם דבר זה אינו מספיק דהרי מסתמא פעמים רבות היה טובל בשחרית ולובש בגדי חול, ורק לאחר זמן כשהיה עובד היה לובש בגדי קודש, וכמו שמצינו ביומא דף כד: דלרב נחמן היו מפייסין

בית יער הלבנון

תגובות לגליונות הקודמים

הרה"ג רבי יוסף הלוי שטראוס שליט"א

הקשה הרב ראובן נשיא שליט"א בגליון 11 מדוע הגמ' אמרה טעם שחטאת קודמת לעולה משום פרקליט וכו', הלא קודמת לעולה משום שהוא מרצה.

ונראה שאם מביא חטאת ועולה יחד צריך להקדים חטאת לעולה משום שהחטאת מרצה יותר, אבל מי שחייב להביא ב' קרבנות ודאי יוכל להביא מה שירצה ואינו חייב להביא קודם עולה ואח"כ שלמים, אעפ"י שהעולה מקודשת יותר, ואפ"ה אמרה תורה שהמחוייב חטאת ועולה יביא קודם חטאת ואח"כ עולה, כדי שקודם תכפר עליו החטאת ואח"כ יביא את הדורון.

הרה"ג רבי שמואל רוזנר שליט"א

לכבוד מערכת תורת הקרבנות השלום והברכה!

יישר כח על הגליון הנפלא שנתכבדתי בו, ישאו ברכה מאת ה' ובכל אשר יפנו יעשו ויצליחו, ויהא שם שמים מתגדל על ידכם.

הקשה הרה"ג ראובן נשיא שליט"א, דבדברי הגמ' בזבחים ז: מבואר שטעם הקדמת חטאת לעולה כפרקליט שנכנס לפני הדורון ובמתני' פט. נתבאר שהוא מדין כל המקודש.

בטעם הקדמת חטאת לעולה

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטיינברג שליט"א

בגליון תורת הקרבנות 11 הקשה הרה"ג רבי ראובן נשיא שליט"א על הגמ' בזבחים ז' ב' א"ר שמעון חטאת כו' למה באה לפני עולה, לפרקליט, ריצה פרקליט נכנס דורון אחריו. והרי במתני' פ"ט א' אמרו כל המקודש כו' דם חטאת קודם לדם עולה מפני שמרצה, והם טעמים חלוקים.

כבר העיר בזה במלאכת יו"ט בזבחים ז' ב', וכתב דאיצטרך לבי' הטעמים, דבחטאת בהמה שיש בה גם הקטרת אימורים אלא דהעולה הוא כליל, מהני הטעם דמתני' שדם חטאת מרצה להקדימו לעולה, אבל דם חטאת העוף דאין בו הקטרה כלל - לא מהני הטעם דמרצה בלבד להקדימו לעולה שיש בה הקטרה. ולכך איצטרך הטעם דר"ש ריצה פרקליט כו'. אבל טעם זה לבד ג"כ אינו מספיק - דכל זה שייך באדם אחד שיש לו חיוב להביא חטאת ועולה, אבל בבי' בני אדם הא דחטאת קודמת לעולה היינו מהטעם דמתני' דחטאת מרצה יותר מעולה, עיי"ש.

ולפי זה יוצא דחטאת העוף ועולת בהמה של ב' בני אדם - אין החטאת קודמת לעולה, דהטעם שמרצה לא מהני כיון שאין בחטאת העוף הקטרה כמו בעולה. והטעם שריצה פרקליט לא שייך בב' בני"א. והוא דלא כתוס' הרא"ש בהוריות י"ג א' שהביא באותו הגליון הרה"ג רבי שמואל רוזנר שליט"א.

קודם, ופירש"י בפי' בי' עולות מוספי ר"ח ופר העדה שהוא חטאת, ולכאוי' למשנ"ת שבבאים לציבור אחד או לאדם אחד נאמר בזה דין חטאת קודמת לעולה ואינו מדיני קדימה, א"כ מה הספק ודאי שחטאת קודמת, והיא קושיא גדולה לפו"ר.

ואולי יש ליישב שכל דין חטאת קודמת לעולה זה כשהעולה באה כדורון נדבה או לכפר וכדו', אבל בעולות המוספים שבאים לחובת המוספים בזה לא נאמר דין זה שהרי זה חובת היום ולא שייך לומר שלא יכנס הדורון עד שיכנס הפרקליט שהרי אמרה תורה להביאו לחובת היום, ונ"מ לכל המוספים שיש בהם חטאת ועולות, וצ"ע. שו"ר שהחזו"א (שם) כתב שמרש"י זה מוכח שהדין זה בנה אב לא נאמר אלא בבאות עמהן דאל"כ מה הספק הא ודאי שחטאת קודמת, ולדבריו צ"ע שהוכיח שהתוס' (שם ד"ה תקדום) סברו שהוא דין גם בלא באות עמהן ואיך כתבו לעיקר כפירוש רש"י זה.

ואכפול בברכה שתזכו להרבות לימוד הקדשים

ולראות בחזרת העבודה למקומה וכבוד ה' מלא את הבית

שמואל רוזנר

חיוב נשים בבנין בית המקדש

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטיינברג שליט"א

בגליון 11 הקשה ידידי הג"ר יעקב סטפנסקי שליט"א על מש"כ הרמב"ם בהלכות בית הבחירה פ"א הי"ב 'והכל חייבין לבנות ולסעוד בעצמן ובממונם אנשים ונשים כמקדש המדבר', וכתב בכס"מ דכתיב 'ויבואו האנשים על הנשים כו' וכל אשה חכמת לב בידיה טווי'. ותמה דמנ"ל דהנשים עשו כן הואיל והיו מחוייבות, דהא י"ל דאף שהיו פטורות מ"מ עשו כן בנדבה, כדברי הרמב"ן בקידושין ל"ו א'.

כבר תמהו בזה כמה אחרונים וצויינו בספר המפתח שם. ואולי יש לבאר את ראיית הכס"מ, דהנה במנ"ח ריש מצוה קל"ד הקשה הואיל ומצות אכילת קדשים היא מצוה חיובית המוטלת על הכהנים, א"כ איך נותנים לאכול קדשים לקטן, והרי אכילת קטן אינה מצוה, ונמצא דע"י זה מבטלין את המ"ע לאכול קדשים, ועיי"ש מה שתירץ.

ולפ"ז י"ל דהואיל ובנין במשכן והמקדש היא מצות עשה חיובית המוטלת על כל כלל ישראל, הרי אם חלק ממעשה המקדש עשה מי שאינו מחוייב במצוה, נחשב בזה דנתבטלה המצוה במה שעשה, שהרי אין במעשה של הפטור - מעשה מצוה. ואילו נשים לא היו חיובות במצוה של עשיית המשכן, איך נתנו להם לעשות לצורך המשכן, הרי בכך נתבטלה המצוה במה שעשו הנשים, וע"כ דגם הנשים מצוות בעשיית המשכן והמקדש.

הנה כבר עמד בזה המלאכת יו"ט שם, וביאר שדין חטאת קודם לעולה דמקודש הוא גם בשני בני"א שלא שייך סברת ר"ש דפרקליט ודורון שהרי זה של שני בני"א, וטעמא דר"ש איצטריך לחטאת העוף ועולת בהמה שלא שייך טעמא דמקודש שהרי בהמה קודמת לעוף ולכן צריך לבאר טעם אחר משל לפרקליט. ומש"כ שם רש"י למה באה לפני עולה - כל מקום שמביא חטאת ועולה חטאת קדים כדיליף לקמן פרק כל התדיר וצוין לדף פט: טעות היא והכוונה לדף צ., ודקדק רש"י לכתוב לי' יחיד 'מביאי' דהיינו שאדם אחד הביא שניהם שזו חטאת ועולה הבאה עימה, וכמו שעוד יבואר בס"ד.

וידועים הדברים בבי מדרשא שיש בי' דינים בקדימת חטאת לעולה, א. דין מקודש, וזה כאשר שניהם בהמות, ואפי' של שני בני"א, ב. דין סדר, וזה דוקא בחטאת ועולה הבאה עימה, ואפי' עולת בהמה וחטאת העוף, וזה דוקא באדם אחד.

והנה ראיתי מקשים, דבגמ' (הוריות יג.) אמרינן דפר העדה קודם לפר שעירי ע"ז, דפר העדה חטאת ופר ע"ז הוא עולה וחטאת קודמת לעולה, דזה בנה אב שכל מקום חטאות קודמות לעולות אפי' חטאת העוף לעולת בהמה, הרי שאע"פ שאינם באים על אותו חטא ואין זה עולה הבאה עימה, מ"מ חטאת קודמת מדין זה בנה אב המבואר בדף צ., ולכאוי' למש"כ זה אינו והו"ל דחטאת קודמת לעולה דמקודש, וצ"ע"ט. וכן ברש"י (צ: ד"ה ואימא מרישא) משמע כן שפר העדה קודם לפר ע"ז מהדין המבואר זה בנה אב, וצ"ע"ט.

ומחורתא מש"כ המאירי (בקידושין יג.): שכתב דין זה שחטאת קודמת לעולה וז"ל וכל חטאת ועולה של אדם אחד חטאת קודמת, ואפילו חטאת העוף לעולת בהמה כמו שיתבאר במקומו עכ"ל. הרי ששיכל לשונו ולא כתב כל מקום שמחויב חטאת ועולה על דבר אחד חטאת קודמת, אלא כל אדם שמחויב בחטאת ועולה ומביא שניהם חטאת קודמת, [ו]זמש"כ שם שכן להקדישה צריך להקדיש קודם החטאת, והיינו דווקא באדם אחד, ופשוט], והיינו שעולות הבאות עמהן אי"ז דווקא על אותו חיוב אלא כל שאדם אחד מחויב בהם חטאת קודמת.

ובתוספת ביאור שזה מה שהוסיף ר"ש לבאר משל לפרקליט וכו' דלא נימא דווקא בחיוב אחד על חטא אחד, אלא כל שאדם אחד מביא שניהם כיון שהוא צריך פרקליט למלך וגם להביא לו דורון, פרקליט קודם, ולא יביא למלך דורון על ענין אחר כשהמלך עדיין כועס עליו מחמת חטאו. וא"כ פר העדה ופר ע"ז ששניהם חובת הציבור שפיר מיייתין לה מהדין המיוחד של זה בנה אב. וזה דקדק רש"י וכתב כל מקום שמביא וכו' ולא כתב דווקא על חטא אחד אלא כל מקום שאדם אחד מביא שניהם חטאת ועולה.

ובשפ"א (פט. ד"ה דם חטאת) כתב: 'והא דלקמן חטאת קודמת לעולה, נראה דאין ענין לכאן, דהתם בששניהם של איש אי' דצריך להביא החטאת מקודם לכפרה ואח"כ העולה דהוא דורון, ושם נראה דאפי' כבר שחט העולה לא יזרוק את הדם עד שיביא החטאת מקודם, כנ"ל. והן הן הדברים.

אלא שיש להקשות דהגמ' (צ:) מסתפקת תדיר ומקודש אי מהם

ביטול עולין בפסולים שלא ירדו

הרה"ג רבי יוסף שלמה יעקבזון שליט"א

כבוד מערכת תורת הקרבנות ישר כח על הגליון הנפלא, חילכם לאורייתא, להרבות בפלפולא וחדוותא דאורייתא.

במה שהוכיחו בגליון 12 ביגפן של זהבי מהא דמבואר בזבחים עז: דפסולים שלא ירדו לא הוי עולין (ומבטלין זה את זה), טפי יש להוכיח ממתני עח., והוא מהא דלת"ק דם כשר שנתערב בדם פסול לא יזרוק, ופירש רש"י כגון ברובע ונרבע או בנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ואמר"י בגמ' שם עט: דלא יזרוק אף באופן שדם הפסול מתבטל בדם כשר, משום גזירה, ופי' רש"י דהגזירה דילמא אתי לאכשורי באופן שדם הפסול מבטל את דם הכשר. והרי הכא איירי גם בפסולין שלא ירדו כדפרש"י וכסתיתמת מתני, ומבואר להדיא דאם ירבה דם הפסול יבטל דם הכשר ומשום דלא חשיבי כעולין לענין זה. (ועיי"ש היטב בסוגיא דמפורש דדם כשר מתבטל בדם פסול, אכן לפירוש התוס' דהגזירה שמא יזרוק דם פסול לחוד אין ראייה).

ומה שהקשו ע"ז מהא דמבואר בזבחים קי. דקומץ פסול לא בטל בשירים משום דהוי עולין. י"ל דפסולין שלא ירדו לגבי כשרים לא חשיבי עולין ולגבי פסולין חשיבי עולין, והתם גם השירים וגם הקומץ פסולין וע"כ לא בטיל חד בחבריה, והסברא בזה דדין עולין לא בטלי הוא דוגמת מין במינו לר"י עיין ר"ן נדרים נב., ופסולין בכשרין הוי שלא במינו, ופסולין בפסולין הוי מין במינו.

ובלא"ה י"ל דדברי הגמ' שם אמורים רק לגבי חיוב חוץ, דהא מיבעיא לן שם בקומץ שנחסר בחוץ והעלו אם חייב, והצד שיהא פטור משום דקומץ חסר פסול כמבואר שם, ואע"ג דכבר נפסל ביוצא ומ"ל יוצא מ"ל חסר, ביארו בזה דלגבי חיוב חוץ לא דינני פסול יוצא, (ויל"פ דחיובו על מעשה הקרבת במה, ולגבי הקרבתו אין כאן יוצא), וא"כ לעולם פסולין לא הוו עולין, אבל לגבי חיוב חוץ דלא חשבי ליה בפסול יוצא הוו עולין שאין מבטלין זא"ז. אלא דיתכן דתליא בספק הגמ' שם האם בנחסר בחוץ חייב, מהו הגדר דחייב גם על יוצא.

אולם נמצא בזה דברים מפורשים בתוס' פסחים סה. שפי' הא דמקשה הגמ' לר"י דהיה ממלא דם פסחים מדם התערובת, אמאי לא מקשה והלא דם שלא נתקבל בכלי מעורב בו וא"כ יבטל את הדם הכשר כיון דהוי עולין, עכ"ד. והרי דם שלא נתקבל בכלי נפסל בנשפך, וכמו שהקשה שם המהרש"א דעולין הוי רק בקרבן כשר ולא בפסול. ומוכח להדיא דס"ל לתוס' דדם פסול חשיב עולין ואף לגבי דם כשר, ולכאוי הטעם משום שלא ירדו. אלא דצ"ע מהגמ' הנ"ל בדף עז: דמוכח דפסולין לא הוי עולין. [ולתוס' לשיטתייהו לא קשה מהגמ' בזבחים עח. שהובאה לעיל וכתבאר]. ועיין בתוס' הרשב"א משאנן שמדבריו נראה דלא כמהרש"א הנ"ל בביאור התוס', ולפי"ד אין ראייה מתוס'.

[ובעיקר דברי התוס' דהדם שלא נתקבל דינו בלא ירד צ"ע, דהרי ר"י ס"ל בזבחים פד. דדם שנשפך קודם קבלה ירד (עיי"ש בליקוטי הלכות), ותוס' שם איירו אליבא דר"י דהיה ממלא מדם התערובת, וא"כ אמאי הוי עולין. ושמא יש ליישב לפי הגר"ח בהל' פסוה"מ דגם לר"י בנשפך רק האמורים ירדו, אבל הדם לא ירד ואכמ"ל].

קדימה באכילת זבח ומנחה

הרה"ג רבי יוסף שלמה יעקבזון שליט"א

מה שנסתפקו בגליון 8 במי שיש לו זבח ומנחה מה יאכל קודם. לכאוי פשוט דכיון דהזבח מקודש טפי הוי כאין המנחה לפניו, וקי"ל או"ח סי' רי"א דרק כששניהם לפניו איכא קדימה עיין במ"ב סק"א.

עוד נראה דעיקר דין קדימה באכילה הוא על מה קובע אכילתו, ושפיר יוכל לברך המוציא ולאכול פירור מנחה לברכה, ויקבע אכילתו על הזבח, דפשוט דאין חסרון באכילת פירור מנחה, דעיקר אכילתו הוא הזבח.

הרה"ג רבי מאיר הכהן ברקוביץ שליט"א

ענין הקדימה באכילת זבח ומנחה, יש לציין להא דאיתא בהוריות יג. "העומר קודם לכבש הבא עמו, ושתי הלחם קודמים לכבשים הבאים עמם, זה הכלל דבר הבא בגין ליום קודם לדבר הבא בגין לחם". ופירש"י שהכבש בא בגלל העומר והכבשים בגלל שתי הלחם.

וכבר נתחבטו האחרונים לפרש במה קודמים שתי הלחם לכבשים שכן אין בהם הקרבה. וביארו הקרן אורה (מנחות מה, ב), או"ש (תמידין ומוספין פ"ט) והחזו"א (מנחות לג, טו) שהקדימה היא לענין האכילה.

ומשמע שרק כאן שהכבשים באים בגלל הלחם, חידשה המשנה שהלחם קודם באכילה, אבל לולא זה היו הכבשים קודמים אף ששניהם לפניו, ולא אכפת לן דהלחם קודם בסדר הקדימה בברכות.

הרב אהרן רוזנבלום שליט"א

גליון הקודם הובא שיש להוכיח שצריך להקדים את אכילת המנחה לזבח ממה שנאמר בפר' שמיני (י' י"ב) קחו את המנחה וכו' ואח"כ נאמר ואת חזה התנופה ואת שוק התרומה, ומשמע שיש לאכול את המנחה קודם הזבח, וזהו לכאוי כמו שצידד הצ"ח בסוכה נו. ע"ש.

יש לציין שבהעמק דבר שם כתב באמת שצריך להקדים את אכילת המנחה לפני אכילת הזבח מחמת שלחם קודם לבשר, ועוד כתב שכיון שצריך לאכול הקדק"ד בתחילה לתיאבון וכן בסוף על השובע, יש לאכול בשר החזה והשוק באמצע, וביאר כן בפסוקים שם.

ומה שכתב הכותב לדחות את הראיה דשאני הכא דלא הותר לאהרן ובניו לכתחילה לאכול את החזה והשוק אלא נשיהם שלא היו אוננות, [ושוב לא שייך קדימה, דלא נאכלו באדם אחד], ונסתייע כן מדברי רש"י בזבחים ק: ד"ה הן, צ"ע דבקרא כתיב להדיא "ואת חזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניך ובנותיך", ומשמע דלכתחילה יכול הוא ובניו ובנותיו לאוכלם באנינות וא"צ להדר שהנשים יאכלו.

גפן של זהב

תמידה בענן אמירת פתיחת המזמור בשיר של יום

הרה"ג רבי שמעון ברים שליט"א

במשנה בסוף תמיד איתא, השיר שהיו הלויים אומרים במקדש, ביום הראשון היו אומרים לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה, וכו'. והנה מדיוק לשון המשנה שלא הזכירה את תחילת המזמורים, יש להוכיח שביום הראשון אין הלויים אומרים את התיבות "לדוד מזמור" שבראש הפרק (תהלים כד), אלא מתחילים לומר לה' הארץ ומלואה, וכן בשני אין אומרים כלל את הפסוק הראשון "שיר מזמור לבני קרח" (בתהלים מח), אלא מתחילים גדול ה' ומהולל מאד, וכן כיו"ב בשלישי ובחמישי.

והטעם לכך י"ל, שאין תיבות אלו חלק מהמזמור, אלא הם פתיחה שדוד תיקן לומר מזמור זה, או שבני קורח הם שחיברו את המזמור, וכפי שמצאנו גם בתהלה לדוד הנסדר עפ"י א' ב', שתחלתו בארוממך אלקי המלך, והתיבות 'תהלה לדוד' אינם אלא פתיחה למזמור.

ויתירה מזו נמצא בשו"ת הלכות קטנות (לרבי יעקב חגיז) סי' ס"ט, שמי שקיבל עליו לומר כך וכך פסוקי תהלים, אינו יכול למנות את הפסוקים של "למנצח מזמור לדוד" וכיו"ב, והוכיח מהא דתהלה לדוד, שתיבות אלו אינם מכלל המזמור, אלא מראה מקום הוא לו.

וכן מבואר בסידור רש"י (סי' תי"ז) שפרק מזמור לתודה מונה ארבעה פסוקים כנגד ארבעה מיני לחמי תודה שבאו עם קרבן תודה, וכתב שם בזה"ל: ואם תאמר חמשה הן, פסוק ראשון אינו אלא דברי סופר ומעבדו את ה' בשמחה מתחיל המזמור, עכ"ל.

ונראה שכן יש להוכיח עוד מהא דשבועות טו: דכשמוסיפין על העיר ועל העזרות אומרים ארוממך ה' כי דליתני, ולא הוזכר הפסוק "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד", (וכן בהבאת הביכורים לא הוזכר אלא ארוממך, במשנה בביכורים פ"ג מ"ד). וע"כ משום דכל ענינו של הפסוק הראשון הוא לבאר את ענין הפרק שיאמרוהו בחנוכת הבית ובשאר זמנים של שמחה, אבל אינו שייך למזמור עצמו.

אכן לפי"ז יש לתמוה טובא בסיפא דמתני' דתמיד, 'בשבת היו אומרים מזמור שיר ליום השבת', והרי פסוק זה אינו בא אלא ללמד שיאמרו את המזמור בבית המקדש בשבת, וא"כ מה הטעם שבשבת אומרים גם את הפתיחה למזמור כדמשמע במשנה, והדבר אומר דרשני, מאי שנא המזמור ליום השבת מכל המזמורים הנאמרים בבית המקדש.

יסוד המזבח

פרטים בדיני הפרשת כה"ג קודם יוה"כ

נחלקו הראשונים אם הפרשת כה"ג ז' ימים קודם יוה"כ הוא דאורייתא, כדילף ר' יוחנן ביומא דף ב. ממילואים ור"ל בדף ג: מסיני.

שיטת התו"י בדף ג: ד"ה דחייש [למאן דילף מסיני, וכ"ש אם ילפינן ממילואים], והריטב"א בדף ב. למאן דילף ממילואים דהוי דאורייתא. וכן מפורש ברמב"ם פ"א מהלכות עבודת יוה"כ ה"ג שהוא דאורייתא, [ומ"ש שזה הלכה ביארו האחרונים דההלכה מלמדת איך לדרוש את הפסוק].

אבל התוס' בדף ד. ד"ה נכנסו כתבו שהדרשה אינה אלא אסמכתא בעלמא, ולפי"ז כל מצות הפרישה הוא מדרבנן. [ואמנם התוס' עצמם לא פשיטא להו שזה אסמכתא, דבד"ה הזאה כתבו ב' תירוצים בזה ולתירוץ קמא הוא דאורייתא. וגם בתוס' ג: ד"ה זה משמע שזה דרשה גמורה וכמ"ש בז"ת. ובחזו"א קכ"ו ב' כתב דאפשר דאף לתוס' הדרשה אסמכתא אבל הפרישה דאו' מהלכה].

וכן נקטו האחרונים להלכה דהפרישה דאורייתא, ע"י גבו"א ובמים חיים (לפרי"ח) ברמב"ם, ובליקו"ה כאן ובז"ת ד"ה אמר, וכן בחזו"א הנ"ל.

ונראה דיש כמה נפק"מ האם הפרישה דאורייתא או דרבנן:

א. האם צריך פרישה בקודש. דהנה בתוס' ו. ד"ה מביתו מבואר שאפשר להפריש למחילה חול שסמוכה לקודש, וכ"כ בתוס' ח: ד"ה דאי בתירוץ קמא. אולם לכאורה י"ל דתוס' לשיטתם שזה אסמכתא, אבל לראשו' דהוי דאו' צריך דוקא פרישה במקום קדוש [או עכ"פ פתוח לקודש] וכ"כ בגבו"א ובז"ת. וכן ברמב"ם משמע שלשכת פרהדרין היתה בעזרה.

ב. האם ההזאות לקדושה וטהרה או לחשש טומאה, דאי הוי דאורייתא צריך להזות משום קדושה וטהרה, ונ"מ דצריך להזות כל יום ולא סגי בשלישי ושביעי, אבל אם זה דרבנן הוי רק מחשש טומאה וגם אם מזין כל יום עכ"פ ברביעי אי"צ. וכן מבואר בתוס' ד. ד"ה הזאה דהסוגיא בדף ח' שאין מזין כל יום הוא למ"ד דלא ילפי ממילואים. ועי' גבו"א ג: דלמאן דילף ממילואים צריך הזאה כל יום [וייל"ע אם גם בשבת]. אך קצ"ע דברמב"ם מבואר דאף שסובר שפרישה דאורייתא מ"מ אין מזין אלא שלישי ושביעי, וצ"ע.

ג. במתה אשתו של הכה"ג (ביו"כ) לדעות שאשתו לא מעכבת, דאם הפרשה דאו' יש לדון אם עדיף שימשיך לעבוד כיון שקיימו בו הפרשה או שעדיף הכהן השני שיש לו אשה, אך אם הפרשה דרבנן ודאי הכהן השני עדיף דהא אשתו הוי דאורייתא.

ובמאירי כתב שיעבוד הכהן השני, ובקרני ראם (במהרש"א) ב. כתב שממשיך לעבוד. ואולי י"ל דאף אם הפרישה דרבנן מ"מ ממשיך לעבוד דאין מורידין כה"ג בשביל וכפר בעד ביתו שאי"ז מעכב. וצ"ע.

ד. אם צריך כוונה לשם מצוה בהפרשה, דאי הוי דאורייתא צריך, ואם דרבנן י"א שבדרבנן אי"צ כוונה ע"י מ"ב סי' ס' סק"י, אך י"ל דכאן שהמצווה בתוצאה שיהיה מובדל, אפשר דאף בדאורייתא אין צריך כוונה, ואכמ"ל.

הלימוד מהכנותיו של דוד המלך לבנין בית המקדש

'תאוותו' של דוד

ונה דוד המלך שאף מאד כבר מנעוריו מתי יבנה בית המקדש בתפארתו, על אף שהדבר היה רחוק מאד מהבחינה המעשית. ראשית לא נתברר מהו המקום המדויק של בית המקדש כמובא להלן, ובפרט שהעיר ירושלים עדיין היתה מיושבת באנשי היבוסים שהיו חזקים כמו שמבואר בפסוקים (שמואל ב' ה, ו, ודה"א א' יא, ה, ע"י מצו"ד שם), וכן אסור היה לכבוש את העיר מכח שבועת אברהם לאבימלך (ע"י רש"י שם). וע"ע פדר"א פל"ו שהאיסור היה מחמת שבועת אברהם לבני חת בשעה שקנה מהם את מערת המכפלה).

ומ"מ כל זה לא מנע מדוד לרצות ולבקש בכל לבו שיגיע הזמן שיבנה בית המקדש על מכונו בירושלים, וכמו שאנו מוצאים בפסוקי התהלים שדוד הרבה להתפלל על זה - "נִכְסְפָה וְגַם כְּלִתָּהּ נִפְשֵׁי לְחֻצְרוֹת הַיָּם" (פד, ב), וכן "צִמְאַה נַפְשִׁי לְאַלְקִים לְאֵל חַי מִתִּי אֲבֹא וְאַרְאֶה פְּנֵי אֱלֹקִים" (מב, ג). ואף שרש"י פירש שזו קינה על החורבן, ע"י פ"י מהרז"ו רות רבה ריש פ"ה שפירש את הפסוקים על קודם בנין הבית, ע"ש. ואלו ואלו דא"ח).

בנוגע לבירור מקום המקדש, יגע וטרח דוד בכל כחותיו, וכמו שפירשו חז"ל בזבחים (נד, ב) את הפסוק "זְכוֹר ה' לְדָוִד אֶת כָּל עֲנֹתָיו" (תהלים קלב, א), שדוד יעינה את נפשו לעסוק ולדעת (לשון רש"י שם) מהו מקום המקדש, ולא זו בלבד אלא אף נשבע ונדר שלא יתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו (!) עד שיתברר לו הדבר היטב. - "אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְה' נְדָר לְאָבִיר יַעֲקֹב. אִם אָבֹא בְּאֶהָל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֲרֹשׁ יְצוּעֵי. אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעָפֵי תְנוּמָה. עַד אֶמְצָא מְקוֹם לְה' מִשְׁכָּנֹת לְאָבִיר יַעֲקֹב", - כלומר עד שיודע היכן יהיה מקום המקדש (רש"י בתהלים שם).

וכן איתא במדרש שוחר טוב (תהלים ל, סוף אות ד): מכאן שכל מי שמצטער על הדבר נקרא על שמו, **דוד נצטער כמה וישב בעפר (!)**, שנאמר "אִם אָבֹא בְּאֶהָל בֵּיתִי וְגו' אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינַי וְגו' נקרא על שמו, שנאמר "מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד". וכן דרשו חז"ל במדרש רבה (נשא פרשה י"ב אות ט), שבשביל שנתן דוד נפשו על בית המקדש, לא קפח הקב"ה שכרו, אלא הכתיבו על שמו שנאמר "מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד".

מובן מאליו שכאשר יכול היה דוד ללמוד את מקום המקדש הוא נתייגע בזה מאד, וכך אומרים חז"ל (מדרש שמואל א' יט, יח, והובא ברש"י דה"א א' כח, יב) שבזמן שברח דוד משאול המלך והגיע למקומו של שמואל הרמתי, הוא ישב עם שמואל במשך לילה שלם כדי לברר וללמוד מפיו את 'מגילת בית המקדש', שבה מתוארת כל תבנית ביהמ"ק בכל פרטיו. ונתבאר בחז"ל שכ"כ עמל באותו לילה, עד שלמד משמואל

דרישת בנין בית המקדש

דועים דברי חז"ל (מדרש שמואל פרשה לא, וכע"ז) במדרש תהלים יז: "כל אותם האוכלוסים שנפלו בימי דוד לא נפלו אלא על ידי שלא תבעו בנין בית המקדש". ומוסיף המדרש שיש בזה לימוד ותביעה בק"ו לדורות שאחרי חורבן ביהמ"ק: "והרי הדברים קל וחומר - **ומה אלו שלא ראו בבנין בית המקדש כך - אנו על אחת כמה וכמה**. לפיכך התקינו נביאים הראשונים שיהיו ישראל מתפללים שלשה פעמים בכל יום, ואומרים השב שכינתך לציון וסדר עבודתך לירושלים עירך".

ונראה שאפשר להוסיף עוד חלק בק"ו, ומה אלו שהיה בזמנם משכן בגבעון והקריבו בו קרבנות, עדיין היה מוטל עליהם לדרוש ולתבוע את בנין ביהמ"ק בירושלים, כיון שהוא המקום שבוחר בו ה' להשראת השכינה בשלמות, ק"ו בזמן הזה שאין מזבח ואין קרבנות ואין כלל בית להשראת השכינה, שבודאי עלינו לדרוש ולהתפלל מעומק הלב שיבנה ביהמ"ק ויחזור כבוד שמים למקומו. (ואולי זה נכלל קצת בדברי המדרש).

אלא שצריך להבין את עיקר הסיבה שבגללה נתבעו אותם אלפים שנפלו בימי דוד, שהרי ידוע שדוד המלך נצטוו מהקב"ה שלא לבנות את בית המקדש, וא"כ למה נתבעו בני דורו במה שלא תבעו את בניינו, והרי כך היה רצון ה' שרק שלמה המלך יבנה את הבית.

וצ"ל שבאמת אין הכוונה שהם עצמם יבנו את ביהמ"ק, אלא שיתבעו את בניינו וישאפו בכל לבם - מתי יגיע הזמן שיוכלו לבנות את ביהמ"ק ויהיה מקום להשראת השכינה. ומשום שגם כאשר אי אפשר עדיין להתחיל בפועל בבנין הבית, מ"מ מוטל עלינו לעשות ככל שביכולתנו כדי שהכל יהיה מוכן לצורך זה.

ובאמת י"ל עוד שהיה להם ללמוד ענין זה מדוד המלך בעצמו, שגם לאחר שהקב"ה אמר לו שלא יבנה את בית המקדש, מ"מ יגע וטרח להכין לבנין הבית ולעבודת הקרבנות את כל הדרוש, וכפי שיתואר להלן בהרחבה. וזהו משום שהיות ושאף בכל לבו שיבנה בית המקדש בירושלים כדי שיהיה משכן קבוע לשכינה, (וע"ז יוכלו גם להקריב את כל הקרבנות שא"א להקריבם בבמה גדולה), לא הסתפק רק בבקשות ותפלות על זה, אלא גם הכין וסידר את כל עניני הבית וסדרי עבודתו כדי שהכל יהיה מוכן מיד כאשר יבנה בית המקדש(!). וע"ז שפעל לקרב את עבודת הקרבנות בביהמ"ק, ביטא את גודל רצונו ותשוקתו שתשרה השכינה בישראל בשלמות, שזהו העילוי הגדול ביותר לכבוד שמים (כמפורט במס"י סוף פי"ט).

הנביא מה שאין תלמיד ותיק לומד למאה שנה (!).

ועי' בפ' הרלב"ג בדברי הימים (א' ט, כב), שבאותו מעמד התעוררו שמואל ודוד לסדר את מנין השוערים שלא יפחתו מרי"ב שוערים לכל שבוע כמפורט בפסוקים שם, ובזמן מלכותו הוציא דוד את הדבר לפועל כאשר סידר את משמרות הכהנים והלויים.

מסופר בדברי הימים (א' יא, יז) שלאחר שכבש דוד את ירושלים מאנשי היבוס - "וַיִּתְּאוּ דָּוִד וַיֹּאמֶר מִי יִשְׁקֶנִי מִיַּם מְבוֹר בַּיַּת לַחֵם אֲשֶׁר בְּשָׁעֵר". אחד הפירושים בחז"ל (ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ה, מדרש רבה רות ריש פרשה ה): 'אמר רבי שמעון בר רבי, **בנין ביהמ"ק נתאוה**'. וביאר בפ' מהרז"ו שהמקור ללמוד שזו היתה תאוותו של דוד, משום שכיון שנאמר בתחילה בסתם 'ויתאו דוד' ולא מפורש למה נתאוה, מובן שהכוונה לתאוה הידועה של דוד שהיא בנין בית המקדש.

הכנותיו הרבות של דוד לבנין בית המקדש

מ שהגיעה שעת הכושר ודוד נעשה למלך על ישראל, הגיעה שעתו להתפנות ביתר שאת לבניית בית המקדש, ומיד לאחר שקיבל רשות לחפור את היסודות לביהמ"ק מארונה היבוסי בעל השטח, לא התעכב בזה עד שיקנה ממנו את המקום (ואולי חשש שיארך זמן עד שיביאו כל השבטים את הסכום הדרוש לזה, שהרי צריך שיהיה המקום קנוי מממון כל ישראל), וחפר את היסודות עם תעלת השיתין, כנזכר בגמ' במסכת סוכה (דף נג, א).

וכן כתב רש"י במסכת מכות (דף יא. ד"ה נשא), שאע"פ שלא קנה הגורן (מארונה היבוסי אלא בסוף ימיו), יודע היה מנעוריו (את מקומו של בית המקדש) מיום [שנמשח] וישבו הוא ושמואל בנוית הרמה, ובדקו בספר יהושע ומצאו מקום לבית המקדש כדכתיב עד אמצא מקום וגו' וכדדרשינן ליה בזבחים באיזהו מקומן, וחפר היסודות ברשותו (של ארונה).

כאשר ישב דוד במנוחה מכל אויביו והגיע הזמן לבנות את בית המקדש (עי' סנהדרין כ, ב), רצה דוד לבנות בעצמו את בית המקדש, אולם אז שלח אליו הקב"ה את נתן הנביא (שמואל ב' ז, יג) לומר לו שלא יבנה הבית, והסיבה לזה - כי "דָם לָרֵב שִׁפְּכָתָּ וּמִלְחָמוֹת גְּדֹלוֹת עָשִׂיתָ" (דה"י א כב, ח), אלא בנך אשר ימלוך תחתך - "הוא יבנה בַּיַּת לַשְּׁמַיִם וְכִנְנִיתִי אֶת פֶּסַח מִמְּלַכְתּוֹ עַד עוֹלָם" (שמואל ב' ז, ב).

ואמרו חז"ל (מדרש שמואל פרשה כו), שהקב"ה זירז את נתן הנביא לבוא אל דוד בלילה, וכך אמר לו: נתן, **האדם הזה שאני משלחך אצלו מהיר הוא במלאכתו**, קודם עד שלא ישכור פועלים לך ואמור לו - לא אתה תבנה לי בית, שלא יהא לו תרעומת עלי.

(ובילקו"ש רמז קמג איתא עוד ישמא יאמר איני אוכל ואיני שותה עד שאעשה כך, ונמצאתי מפסידו'). מרוב זריזותו ושאיפתו של דוד לבנות מקום להשראת השכינה, היה צורך לשלוח אליו את נתן הנביא בעוד לילה, כדי שלא יתחיל מיד בהגשמת תכניתו.

על אף שמנע הקב"ה מדוד המלך לבנות את בית המקדש, מ"מ עשה דוד ככל יכולתו להכין לשלמה בנו את כל הדברים הנצרכים לבניית הבית בשלמות.

את אוצרות הזהב והכסף והנחושת ששלל בזמן שכבש את הארצות שסביב ארץ ישראל, הקדיש דוד לבית המקדש, כמבואר בדברי הימים (א' יח, יא), וכפי שפירש רש"י שם (יח, א) שאמר דוד "הואיל ואין עלי לבנות הבית אלא בני, **עתה אכינה ואסדר לו הכל, לכשיבא בני לבנות הבית שיהא לו הכל מזומן**".

וכן העיד דוד המלך על עצמו (דה"י א' כב, יד) - "וְהִנֵּה בְּעֵינַי הַכִּינֹתִי לְבַיַּת ה' זָהָב כְּפָרִים מְאֹה אֶלְף וְכֶסֶף אֶלְף אֶלְפִים כְּפָרִים, וְלִנְחָשֶׁת וְלַבְרָזָל אֵין מִשְׁקָל כִּי לָרֵב הָיָה, וְעֲצִים וְאַבְנִים הַכִּינֹתִי וְעָלִיהֶם תּוֹסִיף".

דוד המלך השקיע את כל כחו ומרצו לפאר את ביהמ"ק, וכמו שאמר אח"כ לכלל ישראל (שם כט, ב) "וּכְכֹל פָּחִי הַכִּינֹתִי לְבַיַּת אֱלֹקֵי, הַזָּהָב לְזָהָב וְהַכֶּסֶף לְכֶסֶף וְגוֹ", ואף הקדיש זהב וכסף מפוארים במיוחד כדי לטוח בהם את קירות הבתים, כמפורש בפסוקים שם.

כמו כן זימן דוד אומנים מומחים בכל המלאכות לצורך בניית חלקיו השונים של בית המקדש, ולשם זאת כינס את הגבעונים מכל ארץ ישראל והעמידם לחצוב את אבני הגזית לבנין בית המקדש, ככתוב בדברי הימים (א' כב, ב, ראה רלב"ג שם). וכן פירט לשלמה בנו (שם כב, טו): "וְעִמְדָּה לָרֵב עֲשֵׂי מְלָאכָה - חֲצָבִים וְחָרָשֵׁי אֶבֶן וְעַץ וְכָל חֶכֶם בְּכָל מְלָאכָה. לְזָהָב לְכֶסֶף וְלִנְחָשֶׁת וְלַבְרָזָל אֵין מִסְפָּר - קוּם וַעֲשֵׂה וַיְהִי ה' עִמָּךְ".

ונתבאר עוד בדברי הימים (ב' כג, יח) שדוד התקין את השיר שישוררו בביהמ"ק. [ועי' באבן עזרא (שמות י"ב א') שביאר איך חידש דוד מצוה לאחר שניתנה התורה]. עוד נתבאר בפסוקים (דברי הימים ב' ז, ו) שדוד המלך אף הכין כלי שיר לצורך הלויים שישוררו בבית המקדש.

לאחר שהמליך דוד את שלמה בחייו למלך על ישראל, סידר את כ"ד משמרות הכהנים והלויים, וחילק את התפקידים השונים לכל הלויים כדי שיהיה כל אחד מוכן לתפקידו. וכמבואר באריכות בדברי הימים (א' פרקים כג - כו) שדוד סידר את המשמרות עפ"י גורלות, וכן קבע מי יהיו השוערים ומי ישורר לפני המזבח וכן את שאר תפקידי הלויים (שמירת המקדש וטהרת הכלים, מינוי על הלשכות השונות וסיוע בהפשט ונתוח - עי' רש"י סוף פכ"ג).

וכן סיכם הרלב"ג (דה"י א' כט, בתועלת השמיני): **"כי לעוצם חשק דוד לבנות בית המקדש הכין מעת עניו אוצר לבנינו**, והכין הכל לשלמה בטרם מותו, ונתן לו תבנית כל חלקי הבנין ותבנית הכלים ומשקלם, ויסד דבר מחלקות הכהנים והלוים להעמיד עבודת הבית בתכלית מה שאפשר מהשלמות".

כשסיים דוד המלך את כל ההכנות, לא הרפה ממאמצי לקדם את בנין הבית, ועם כל זקנותו בנה אז את היסודות לבנין - כדי שיוכל שלמה בנו להתחיל את בניית הבית עצמו, (מדרש שהש"ר פרשה א, ו), ואז הודיע במעמד כל ישראל ששלמה בנו הוא הנבחר למלך תחתיו, והוא נועד עפ"י ציווי ה' להמשיך את בנין בית המקדש (דה"י א' כח).

דבר נפלא נמצא במדרש אגדת בראשית (פרק לח, הובא כאן בקיצור): **"ג שנה היה דוד חולה ומוטל במטה** וז' כרים היו מחליפים מתחתיו בכל יום ממה שהיו ממסין, בשביל שעשה אותו מעשה, וכל שונאיו היו אומרים אימתי הוא מת ימות ואבד שמו', עד שבקש רחמים מלפני הקב"ה ואמר לפניו, רבש"ע, **העמידני בשביל (מגילת) ביהמ"ק שמסר לו שמואל הנביא**, בבקשה ממך תן לי קימאטון (חוזק) שאעמוד מן המטה ואשלים להם מגילת בית המקדש. מיד שמע הקב"ה את תפלתו ועמד מן המטה ונעשה בריא ועמד ברגליו מאחר כל אותן השנים, ומסר להן מגילת הבית. עכ"ל.

וזהו שכתוב (דה"י א' כח, ב) **"ויקם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עַל רַגְלָיו"** כמבואר במדרש שהכוונה שקם מחוליו, ובפסוקים שאח"כ (מפסוק יא) נאמר שמסר לשלמה בנו **"אֵת תְּבִנֵי הָאוֹלָם וְאֵת פְּתָיו וְנִגְזָפָיו וְעֲלִיתָיו וְחֻדְרָיו הַפְּנִימִים וּבֵית הַכֹּפֶרֶת"** ועוד. (ואפשר שגם ממיטת חוליו היה באפשרות דוד להנהיג את כל עניני המלוכה ואולי אף ללמד תורה ולדון כדרכו בכל השנים, שהרי לא מצינו שנפקד מקומו בענינים אלו במשך י"ג שנה, ומי"מ נתקבלה תפלתו שיוכל גם למסור את מגילת בית המקדש, כיון שעל זה מסר את נפשו בכל ימי חייו).

מה נדרש מאתנו?!

מעשיו הכבירים של דוד המלך לקדם ככל האפשר את בנין בית המקדש ועבודת הקרבנות, נמצינו למדים שלא די שנתבע ונדרוש את ביהמ"ק בבקשת הלב ובתחנונים, אלא צריכים אנו בנוסף לכך גם לעשות ולהכין את כל הדרוש לבנינו

מתוך ציפיה עמוקה להתגלות כבוד שמים במהרה, וכדי שלא יתעכבו בהכנות אלו לאחר שתהיה היכולת להקריב קרבנות ולעבוד את עבודת בית המקדש.

והנה ברור שעיקר ההכנה הנדרשת מאתנו להכין לעבודת בית המקדש הינה - לימוד הלכות הקודש והמקדש, שהרי מלבד מה שנצרך לזה זמן רב יותר משאר ההכנות המעשיות (של כלי המקדש ובגדי הכהונה וכיו"ב), גם התועלת בזה גדולה יותר שהרי בזה תלוי קירוב הגאולה בפועל, וכמו שהאריך בזה החפץ חיים בתורה אור פרק י' (ובקצרה בתחלת פרק י"א).

וכבר כתב החפץ חיים (שם פרק י"ב): **"ולך נא וראה מה שאמרו חז"ל (סנהדרין דף צ"ח) לענין משיח שראהו ריב"ל דהוי שרי ואסר כל מכה בפני עצמה ולא הכל ביחד, והטעם כי פן יאמר לו הקב"ה שילך לגאול בניו ולא יצטרך לעכב. ועתה נוכל ללמוד בק"ו **אם רגע אחד אינו כדאי לעכב לכלל ישראל**, מה נאמר כשיבוא משיח צדקנו ויאמר לנו בשם ה' להקריב קרבנות הקבועים בשם כלל ישראל וקרבנות האמורים בספר יחזקאל, ואנחנו נהיה מוכרחים להמתין עכ"פ איזה חדשים שנהיה בקיאים בהלכותיהן"**.

ועוד כתב החפץ חיים (שם סוף פ"ד): **"גם ידוע מה דאיתא בספרי על הפסוק הציבי לך ציונים, שרצון הש"י שנרגיל עצמינו במצות כדי שכשנבוא לא"י לא יהיו עלינו כחדשים. והנה במה נוכל להרגיל עצמינו בכל עניני המקדש וקרבנותיהן אם לא בלימוד הלכותיהן במשנה וגמרא"**.

על מנת להיות שייכים לדבר גדול ונשגב זה, שבו תלוי קירוב הגאולה, חובה עלינו להקדיש מזמנינו לברר לכל הפחות נושא אחד מתוך הנושאים הרבים שבהלכות הקודש והמקדש, וכגון דיני קידוש ידים ורגלים, אופן הכניסה למקדש ועד היכן מותר כל אחד להכנס, חיוב קרבנות יולדת או דיני קרבן תודה וכיו"ב.

וכפי גודל הידיעה וההכנה לעבודת בית המקדש נזכה שיחיש הקב"ה את בנייתו במהרה וישוב לציון ברחמים, וכמו שכתב הח"ח (תורה אור פ"י), ש"אם נהיה אנחנו מוכינים ומקושטים בכל חקי התורה ובידיעת דיני העבודה בבית עולמים, רק נעמוד הכן לקראת מלכנו יתברך שיבא כבודו לשכון בתוכנו, בודאי ימהר ביאתנו", ונזכה כולנו יחד לעלות לציון ברנה ולירושלים בית מקדשנו בשמחת עולם, אכ"י"ר.

מכון "תורת הקרבנות" ת.ד. 3196 בני ברק

טל' 050-4134645

כתובת: korbanot@neto.net.il

ניתן לקבל את הגליון במייל מידי חודש

הערות תמיהות וישובים בעניני הלכות הקרבנות יתקבלו עד י' בחודש. עדיפות להערות קצרות.

ניתן לשלוח ע"י הנציגים בכוללים או במייל לכתובת או לת.ד. 3196 ב"ב